

Reactie NVWA op wijziging van de Wet publieke gezondheid in verband met de bestrijding van infectieziekten met pandemisch potentieel

Wetsvoorstel

Dat de NVWA en IGJ op grond van artikel 64 beide belast zijn met het toezicht op de naleving van de Wpg - en dus op alle artikelen die in § 8 staan – betekent nog niet dat de NVWA overal en altijd moet controleren op naleving van het bepaalde bij of krachtens § 8. De NVWA is van oordeel dat artikel 64 moet worden gelezen in relatie tot artikel 58z tweede en derde lid. In art 58z lid 1 en 2 staan de artikelen die NVWA en IGJ moeten handhaven. Het ligt voor de hand dat de NVWA alleen op naleving van die artikelen toeziet waarop hij ook kan handhaven.

In de nieuwe Wpg is de toezichthoudende taak van de NVWA op de artikelen in § 8 iets beperkter dan in het oude hoofdstuk Va. Zo was de NVWA onder de oude wet bevoegd om toezicht te houden in onderwijsinstellingen (art 58p oud) en op groepsvorming (58g lid 1 oud). Beide bevoegdheden zijn niet teruggekeerd in art 58z lid 1. Dat is terecht.

Daarnaast ligt het niet in de aard van de taken en past het niet bij de aanwezige kennis en vaardigheden bij de NVWA om te gaan handhaven op de artikelen 58o (bedrijfsmatig personenvervoer) en 58n (zorgaanbieders en zorglocaties):

- In beginsel handhaaft de NVWA (en IGJ) artikel 58o, dat ziet op bedrijfsmatig personenvervoer. Een soortgelijke bepaling bevatte hoofdstuk Va in art 58p. Destijds zijn bij Besluit aanwijzing ambtenaren toezicht naleving hoofdstuk Va Wet publieke gezondheid (bestrijding epidemie covid-19) ambtenaren van de IL&T aangewezen als toezichthouders op het bepaalde bij en krachtens art 58p. Het ligt voor de hand dat de IL&T ambtenaren weer aangewezen worden voor maatregelen bij en krachtens art 58o wanneer bij ministeriële regeling maatregelen worden voorgeschreven die besmetting in het personenvervoer moeten voorkomen. Het past niet bij de taken, kennis en vaardigheden van de NVWA om bijvoorbeeld op de rijksweg een touringcar naar een parkeerplaats te loodsen om aldaar op Wpg-maatregelen te controleren.
- In beginsel handhaaft de NVWA (en IGJ) artikel 58n lid 3 en lid 4, dat op zorgaanbieders en zorglocaties ziet. Zorgaanbieders en zorglocaties zijn het werkterrein van de IGJ. De NVWA beschikt over de kennis, noch de data die nodig zijn om eigenstandig zorglocaties te kennen, te controleren en te handhaven of zorgaanbieders de aanwijzing van de minister naleven, dan wel de maatregelen die in de ministeriële regeling zijn voorgeschreven.

Wanneer van de artikelen die in artikel 58z eerste en tweede lid zijn genoemd, de artikelen 58o en 58n buiten beschouwing worden gelaten, resteren de artikelen 58f, eerste en vierde lid, en vijfde lid, tweede zin (veilige afstand – zie echter de opmerking hieronder); 58g (persoonlijke beschermingsmiddelen), en; 58k, tweede lid, eerste zin en vierde lid (zorgplicht besloten plaatsen waar beroep of bedrijf wordt uitgeoefend) waarop de NVWA een toezichthoudende taak heeft. Deze taken vallen volgens de NVWA grotendeels samen met die welke de NVWA waren toebedeeld krachtens de Tijdelijke wet maatregelen covid 19. De nieuwe wet bevat geen schokkende wijzigingen ten opzichte van de Twm covid 19.

Nog een paar opmerkingen over het wetsvoorstel:

- Het nut van onderdeel D is niet duidelijk: waarom is artikel 53, tweede lid niet opgenomen in onderdeel B?
- In artikel 58z, tweede lid staat dat onze minister bevoegd is tot het opleggen van een last onder dwangsom ter handhaving van het bepaalde bij of krachtens artikel 58f, eerste en vierde lid, en vijfde lid, tweede zin. Echter, artikel 58f heeft geen vierde en vijfde lid. Dit moet aangepast worden! Het vermoeden is dat deze tekst is geknipt en geplakt uit artikel 58u lid 2 (oud), zonder het aan te passen aan de nieuwe bepalingen in § 8.

Memorie van toelichting

Naar het oordeel van de NVWA staat in de memorie van toelichting duidelijk dat de NVWA niet overal op alles moet controleren, zie de volgende citaten uit de pagina 26 en 27:

"(...) om afhankelijk van de te treffen maatregelen per situatie te bekijken welke andere toezichthouders dan de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA) en de Inspectie

Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) door de minister in overeenstemming met de minister die het mede aangaat moeten worden aangewezen.”

“De rol van de IGJ en de NVWA zal zich feitelijk beperken tot overtredingen en plaatsen die aansluiten bij de bestaande toezichthoudende taken van de IGJ en de NVWA.* Omdat het onzeker is welke kenmerken een eventuele volgende pandemie heeft en welke maatregelen daarvoor getroffen moeten worden is het van belang dat ook andere toezichthouders dan de IGJ en NVWA kunnen worden aangewezen. Het wetsvoorstel voorziet via het voorgestelde artikel 64a in een grondslag voor het aanwijzen van andere dan voornoemde toezichthouders die eveneens belast zijn met het toezicht op de naleving van de regels in hoofdstuk V Wpg. In de praktijk zal dit een combinatie zijn van gemeentelijke toezichthouders en rijkstoezichthouders. De aanwijzing betreft een taak die zo veel als mogelijk passend is bij de al bestaande taken van de desbetreffende toezichthouder.”

*deze zin stond ook in de mvt bij de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Kamerstukken II, 35 526, nr. 3, p. 39)

De NVWA vindt dit heldere taal. Aangezien de gevolgen voor de volksgezondheid van toekomstige pandemische ziekteverwekkers niet te voorspellen zijn, geldt – bijgevolg - dat de maatregelen om die gevolgen te beteugelen ook niet te voorspellen zijn. Het is dan ook niet mogelijk om volledig te voorzien welke taken bij welke toezichthouders neergelegd moeten worden. Dat was bij de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 niet anders. Veel duidelijker kan de wetgever het niet opschrijven.

De NVWA hecht er aan dat toezichthoudende taken die op grond van de Wpg aan de NVWA worden opgelegd blijven aansluiten bij de bestaande toezichthoudende taken van de NVWA.

Allereerst is dit in het belang van het uitgangspunt voor de NVWA dat een veilige uitvoering van werkzaamheden voorop staat. Dat geldt evenzeer in crisissituaties. Een toegesneden opleiding, training in veiligheidsmaatregelen, bekendheid met specifieke productieomgevingen en ervaring is minimaal vereist om als toezichthouder de werkzaamheden in specifieke bedrijven of in de open ruimte met inachtneming van de persoonlijke veiligheid te kunnen uitvoeren.

Ten tweede is deze basiskennis en ervaring vereist om effectief toezicht uit te kunnen oefenen. De toezichthouder beschikt over data (denk aan bedrijfsbestanden) van onder toezichtgestelden, over kennis van de bedrijfsvoering om risico's en beheersmaatregelen te doorgronden en beschikken over de vaardigheden en vakkennis om naleving te bereiken..

In de mvt bij de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Kamerstukken II, 35 526, nr. 3, p. 40) stond de volgende tekst:

“Zo zal de NVWA, die bij bedrijven binnenkomt in het kader van het sectorspecifieke toezicht, met een actieve meldfunctie werken waarbij NVWA-inspecteurs als ogen en oren functioneren voor collega-handhavers. Aldus kan de NVWA op een voor haar uitvoerbare wijze een bijdrage leveren aan het handhaven van hoofdstuk Va. Zonder dat dit ten koste gaat van de inzet die de NVWA – juist nu – moet plegen bij het toezicht op de bedrijfsprocessen in de horeca en de slachterijen in het belang van voedselveiligheid en dierenwelzijn.”

Deze tekst is in de huidige mvt niet teruggekeerd. De NVWA heeft er destijds op aangedrongen om deze tekst in de mvt van de Twm covid 19 op te nemen. Dat blijkt ook uit onderdeel 10.6 in de mvt waarin op pagina 71 en 72 het volgende staat:

“De NVWA heeft in reactie op het wetsvoorstel aangegeven niet te kunnen worden aangewezen als toezichthouder op de naleving van hoofdstuk Va. Zoals ook in § 12.5 is opgemerkt in reactie op opmerkingen van de IGJ over de haar in dit wetsvoorstel toebedeelde toezichtstaak, kan aan de uitoefening van het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens hoofdstuk Va op verschillende manieren invulling worden

gegeven, zoals meer risicogestuurde vormen van toezicht. Daarbij kan rekening worden gehouden met de bij de NVWA beschikbare kennis en capaciteit.”

Verschil met de Tijdelijke wet maatregelen covid 19 toen, en de huidige § 8 nu, is dat we ruim twee jaar geleden overvallen werden door de corona-uitbraak en de normen met betrekking tot 1,5 meter afstand en de arbeidshygiënische maatregelen in bedrijven waar de 1,5 afstand niet mogelijk was, in allerijl van een wettelijke basis moesten voorzien en toezichthouders aangewezen moesten worden om op naleving van die maatregelen toe te zien. Dat is nu anders. Nu wordt eerst een formele wet gemaakt die de grondslag is voor een concrete maatregelen die te zijner tijd in een ministeriële regeling worden opgenomen. Dat er nu in de Wpg geen concrete taakverdeling tussen toezichthouders is opgenomen is logisch: we weten nu eenmaal niet met welke pandemische ziekteverwekkers de mensheid ooit nog eens geteisterd zal worden, en dus ook niet welke maatregelen te zijner tijd in een ministeriële regeling opgenomen zullen worden, laat staan wie daar op toezicht moet(en) houden. De ‘ogen en oren’ passage in de oude mvt kan wat de NVWA betreft gemist worden; het zou wel een beetje gek zijn om zo’n passage in de mvt op te nemen als we niet eens weten welke maatregelen er in de toekomst in een eventuele ministeriële regeling worden opgenomen.

Nog een opmerking over de tekst in de memorie van toelichting: de tekst moet nog even nagelopen worden op schrijffouten. De tekst wordt ontsierd door dubbele woorden, zinnen waarin ineens abrupt een punt staat, terwijl er nog tekst zou moeten volgen, grammaticale fouten, etc.